

פתרון הבחינה בעברית תשע"ח, 2018

שאלון: 11107

מוגש ע"י צוות המורים של High-Q Global

הערות:

1. תשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.
3. חלק מהתשובות הן בנקודות בלבד, על הנבחן לפרט את הדברים.

שאלון – פרק ראשון – ההבנה והבעה

1. על פי טקסט 1, הצורך הדחוף להנפיק בולים ערב הקמת המדינה נבע מהסיבות הבאות:
 - א. לסמל את מלחמות העם היהודי לעצמאות מדינית, לריבונות בארץ ישראל ולחופש.
 - ב. לבטא את עצמאותה של המדינה שעדיין לא נולדה.
2. קושי 1: היה אסור על פי החוק בארץ להנפיק בולים שאינם בולי השלטון הבריטי. הפתרון: חברי ההנהגה היהודית שמרו בסוד את הכנת הבולים.
 - קושי 2: חברי ההנהגה היהודית גילו שאין מקום שבו יוכלו להנפיק את הבולים. הפתרון: הבולים הודפסו במכונות הדפוס של עיתון "הארץ" לאחר שהמכונות הועברו למקום סודי בתל אביב.
 - קושי 3: באותה תקופה היה מחסור בנייר מתאים להדפסה ולא הייתה אפשרות לייבא מחוץ לארץ. הפתרון: כל נייר שנמצא – גם אם היה גס ולא ראוי להדפסת בולים – שימש להנפקת הבולים הראשונים.
3. לפי טקסט 2, בולי קק"ל הפכו להיות הבולים של המדינה שבדרך מכיוון שעדיין לא הייתה מדינה שיכולה להנפיק בולים רשמיים, ולכן השתמשו בבולים הזמניים שהנפיקה קק"ל.
 4. א. ההבדל בין בולי קק"ל ובין בולי הדואר העברי הוא שבולי קק"ל היו בולים לא-רשמיים שבהם השתמשה ההנהגה היהודית לפני קום המדינה, ואילו בולי הדואר העברי היו בולים רשמיים של מדינת ישראל שקמה.
 - ב. המשותף הוא שהן בבולים של קק"ל והן בבולים של הדואר העברי הדפיסו אירועים וסמלים מההיסטוריה היהודית.
 5. א. 1. בראשיתם שימשו בולי קק"ל לתשלום בעבור העברת מכתבים מוינה לארץ ישראל – ניתן להסיק מהטקסט.
 2. בעיני האספנים ערכו של בול ללא שובל פחות מערכו של בול עם שובל – ניתן להסיק מהטקסט.
 3. הבולים הם אמצעי להעברת מסרים חברתיים ותרבותיים – ניתן להסיק מהטקסט.
 4. הנהגת היישוב היהודי לפני קום המדינה הייתה מעורבת באופן פעיל בהנפקת בולים – ניתן להסיק מהטקסט.
 5. קק"ל הנפיקה בולים העוסקים בעיקר בהיסטוריה העתיקה – לא ניתן להסיק מהטקסט (מדובר רק בהיסטוריה יהודית, ולא רק עתיקה).
 - ב. משפט 2 – בטקסט כתוב: "היום רוב האספנים של בולי ישראל לא ירצו לקבל בול ללא שובל". מכאן ניתן להסיק שערכו של בול ללא שובל פחות בעיניהם מערכו של בול עם שובל.
 6. הצעה להנצחה על גבי בול חדש: תעשיית ההייטק המצליחה של ישראל. נימוק: ישראל ידועה בעולם כסטארט אפ ניישן, חברות ההייטק שלה מצליחות להימכר לחברות עולמיות ולכן מדובר בגאווה ישראלית. המסר של הבול הוא המצוינות של החברה הישראלית והקדמה הטכנולוגית שלה.
 7. מטלת סיכום:

בולים הם כלי להעברת מסרים חברתיים ותרבותיים, ולכן גם ההנהגה היהודית של המדינה שבדרך רצתה להנפיק בולים שיסמלו את הריבונות היהודית המתחדשת בארץ ישראל. מאחר שעדיין לא הייתה מדינה, לא יכלה ההנהגה היהודית להדפיס בולים רשמיים. לפיכך, ההנהגה היהודית השתמשה בבולים הקיימים של הקרן הקיימת לישראל.

כמה עשרות שנים לפני הקמת המדינה היו הבולים של קק"ל אחד האמצעים המובילים לא רק לגיוס כספים עבור הקרן אלא גם להנצחת ההיסטוריה של הקמת מדינת העם היהודי בזמן אמת. התכנים של בולים אלו כללו את מקימיה של התנועה הציונית ואת פעיליה, דיוקנאות של אישים גדולים בתולדות הציונות, נופי ארץ ישראל והיישובים המוקמים בה ואירועים מההיסטוריה הציונית, למשל הקונגרס הראשון. המסר של הבולים היה כי לעם היהודי יש היסטוריה מפוארת של 2,000 שנה, אבל ההיסטוריה של העם היהודי במדינתו המודרנית מתרחשת בימים אלה ממש.

עם החלטת החלוקה בכ"ט בנובמבר 1947 הבינה ההנהגה היהודית כי היא זקוקה לבולים רשמיים, לכן בשלב הראשון הפכו בולי קק"ל לבולים חוקיים לחלוטין למשלוח דואר מארץ ישראל לרחבי העולם. בהמשך החלה המדינה החדשה להנפיק בולים רשמיים של המדינה שבדרך, אך מכיוון שעוד לא היה שם למדינה, הודפסו המילים "דואר עברי".

בולי המדינה הרשמית היו דומים בתוכניהם ובתפקידם לבולי קק"ל, אך הם יוצרו באמצעים משוכללים יותר. על הבולים הרשמיים שהחלה להדפיס המדינה ערב הקמתה ואחריו, הודפסו תצלומים של מטבעות מתקופת המרד הגדול ומתקופת מרד בר כוכבא. מכיוון שהבולים החדשים כללו כתב עברי קדום, נוסף להם שובל ובו הסבר על הכיתוב שמופיע בבול.

התכנים והמסרים של בולי קק"ל ובולי הדואר העברי דומים. שתי סדרות הבולים עוסקות באירועים מההיסטוריה היהודית והציונית, באישים מרכזיים מההיסטוריה זו, בנופי ארץ ישראל וביישובים החדשים המוקמים בה. שתי הסדרות עוסקות בהתחדשות המדינית של היהודים ובהקמת מדינתם הריבונית. עם זאת, בעוד שבולי קק"ל לא היו בולים רשמיים, וגם לאחר קום המדינה נשארו בולים ייצוגיים, הרי שבולי הדואר העברי הם בולים רשמיים של מדינת ישראל.

פרק 2 – אוצר המילים והמשמעים

8 - 2

4 -

8 -

3 -

9. א. בהולה

ב. יוצרו

ג. מיזם

10. א. – ארגון

- משולבים

- התקוממות

נמרץ

ב. – שעבוד

- הסכמה

- גלוי

- שוליים

ג. – משפטים 1, 4 ו-5

11. א. עשרים ותשעה בנובמבר, מאה שלושים ושתיים

ב. שתיים עשרה

ג. אֶלֵיכֶם

ד. בשבילם

פרק 3: תחביר ומערכת הצורות

12. א. 1. מורכב

2. מחובר

3. מחובר

ב. הם – נושא

בהם – משלים פועל

בולים – משלים פועל

משנת 1909 – משלים שם

13.

מילת קישור אחרת	קשר לוגי	מילת קישור
לפיכך	סיבה ותוצאה	לכן
אף על פי כן	ויתור	עם זאת
לפני	זמן	בטרם

14. א. 3

ב. – מדינת ישראל – נושא

- שנות – משלים פועל

- נשים – משלים פועל

ג. 1. – שמות של רחובות **נקבעים** בוועדות מיוחדות.

- לעיתים בשובלי הבולים **מצוינות** תקופות שגויות.

2. הנשוא צריך להתאים לנושא במין ובמספר.

15. א. – סיבה ותוצאה

- לכן

ב. נושא

משלים פועל

משלים שם

נשוא

ג. 1. היא

2. הם

16.

שם הפועל	בניין	שורש	
להגיע	הפעיל	נגע	הגיעו
להשתמש	התפעל	שמש	השתמשו
להיקלע	נפעל	קלע	יקלעו
לייצג	פיעל	יצג	יצגה
להצטמצם	התפעל	צמצם	יצטמצמו

17. א.

זמן	גוף	בניין	שורש	פועל
עבר	נסתר	נפעל	קבע	נקבע
עתיד	מדברים	קל	קבע	נקבע

ב.

שם פעולה	בניין
תכנון - בקשה	פיעל
הנצחה - הבט	הפעיל
התעלמות - הימנעות	התפעל ונפעל
קבלה - הדגמה	פיעל והפעיל
ייצוג - צמצום	פיעל

18. א. 1. שִׁדְרָגוּ

2. פועל

3. הופעל

ב. צורת הפעיל: הציעו

שדרגו

מכירה

יציג

ג.

המילה	חלק דיבר
מבזבזים	פועל
מרתקת	שם תואר
נשקף	פועל
מנהיג	שם עצם

19. א.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	לעז
שלטון	איכות	אמביציה
אספן	מסורתי	קריטריון
תקשורת	מסרון	
ממשלה	מחסנית	

ב. 1. בעל מקצוע

2. תחקירן

3. בסיס וצורן סופי

4. שורש ומשקל